

Geaderde stekelhoren

Rapana venosa

Laatste update: 16-09-2026

De geaderde stekelhoren (*Rapana venosa*) is een exoot die niet op de Unielijst staat. De roofslak leeft in zoute en brakke wateren en is afkomstig uit de westelijke Stille Oceaan. De geaderde stekelhoren heeft zich gevestigd in de Westerschelde en komt ook in de Noordzee voor.

Tijdens zijn leven bevindt de soort zich op verschillende plekken in het water: eikapsels zitten op schelpen en ander hard substraat, larven zweven in de waterkolom en slakken leven op de bodem. Grotere exemplaren kunnen zich ingraven in zand of modder. De slakken zijn vooral 's nachts actief, maar in troebel water ook overdag.

De slak heeft een bolle en stevige schelp met puntige knobbels op de bovenste windingen. De schelp kan tot 18 cm lang worden en heeft vaak een grijze tot bruine kleur met donkere, onderbroken streepjes. Eikapsels bevinden zich in clusters, zijn 3 cm lang en hebben de vorm van een hockeystick. Ze zijn in het begin wit, lichtgeel of lichtpaars en worden tijdens de ontwikkeling van de larven steeds grijzer tot bijna zwart. Elk cluster bevat zo'n 400 eikapsels en elk eikapsel beschermt 400 tot wel duizend eieren.

Verschillen met gelijkende soorten

De geaderde stekelhoren is goed te onderscheiden van andere soorten in Nederland. Unieke kenmerken zijn: de grootte, de grote mondopening met een helder oranje binnenzijde en het korte maar brede sifonkanaal (de ruimte voor het buisvormig ademhalings- en reukorgaan).

Foto's: Volwassen exemplaren van *Rapana venosa* (links) en eikapsels van *Rapana venosa* (rechts) (Bron: Holger Krisp, Wikimedia Commons [CC BY 3.0](#) en [4.0](#)).

1. Waarom is deze soort zorgelijk?

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

De geaderde stekelhoren is een roofslak en eet voornamelijk tweekleppige schelpdieren, zoals mosselen, oesters en tapijtschelpen. In de Zwarte Zee heeft de slak geleid tot een afname van verschillende soorten tweekleppigen. Dit heeft vervolgens gezorgd voor een aanzienlijke verandering van het aanwezige ecosysteem. De mogelijke gevolgen van de geaderde stekelhoren op de natuur in Nederland zijn nog onzeker.

Effect op ecosysteemdiensten

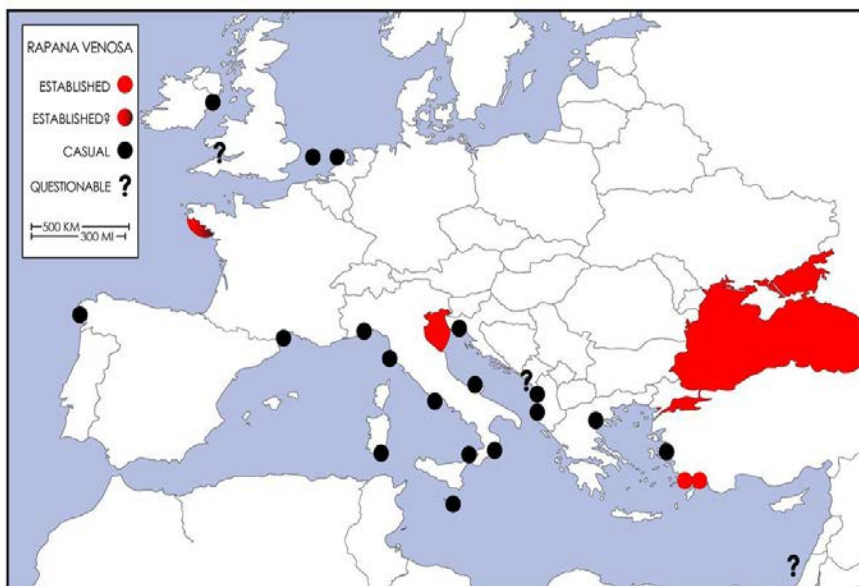
De geaderde stekelhoren heeft een negatief effect op schelpdieren, onder andere op mossel- en oesterbanken. In de Zwarte Zee is het aantal commercieel gekweekte schelpdieren, vooral van de Mediterrane mossel (*Mytilus galloprovincialis*), na de onbedoelde introductie van de roofslak sterk afgenomen.

Daarnaast heeft de roofslak mogelijk bijgedragen aan de daling van ansjovisvangsten in de Zwarte Zee. Deze daling kwam doordat het water in de paai- en voedselgebieden van ansjovis minder helder werd nadat het aantal mosselen door predatie van de geaderde stekelhoren was afgenomen. Tot slot heeft de afname van oesterpopulaties door de geaderde stekelhoren geleid tot een tekort aan schelpmateriaal voor de stranden in de Zwarte Zee. Aan de Oekraïense kust zijn de stranden daardoor kleiner geworden of zelfs verdwenen.

Overige effecten

Wanneer mensen grote aantallen van de slak eten, kan dit een gezondheidsrisico vormen. Zware metalen, met name cadmium en lood, gifstoffen die door microscopische algen worden gemaakt en organische stoffen (zogenaamde 'organic pollutants') kunnen zich net als bij schelpdieren ophopen in het vlees en de ingewanden van de geaderde stekelhoren. De geaderde stekelhoren wordt vooral gegeten in Zuid-Korea, Japan en in beperkte mate in de landen rond de Zwarte Zee.

Aanwezigheid in Europa

Kaart: Verspreiding van de geaderde stekelhoren in Europa in 2019 (uit Zenetos & Galanidi, 2017 - versie uit 2019). Gebieden waar de slak zich heeft gevestigd, zijn rood gemarkeerd. Rood-zwarte markering wijst op mogelijke vestiging. Zwarte cirkels geven waarnemingen van de slak aan.

In 2019 had de geaderde stekelhoren zich gevestigd in de Zwarte Zee, de Egeïsch-Levantijnse Zee, en de Adriatische Zee. Inmiddels heeft de soort zich ook in de Golf van Biskaje en in de Westerschelde gevestigd.

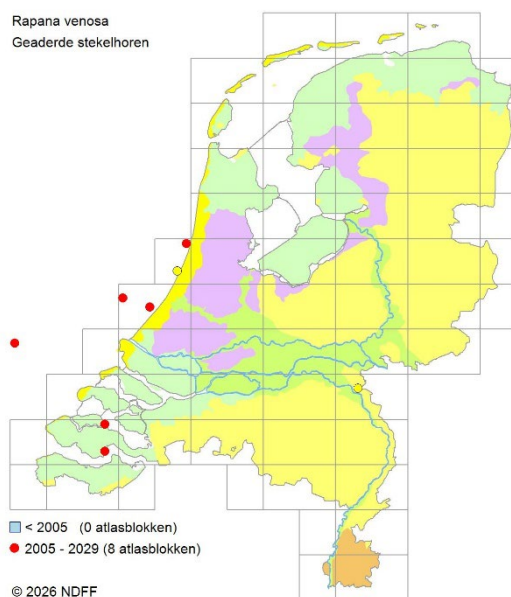
Bij het huidige klimaat wordt verwacht dat de soort zich ook in andere gebieden kan vestigen. Dit geldt voor de overige delen van de Middellandse Zee en het noordoostelijke deel van de Atlantische Oceaan, inclusief de Noordzee, de Iberische kust en de Keltische Zee. Ook het westelijke deel van de Oostzee is mogelijk geschikt voor deze soort.

2. Komt de geaderde stekelhoren in Nederland voor?

Aanwezigheid in Nederland

De geaderde stekelhoren heeft zich recent in Nederland in de Westerschelde gevestigd. In de Westerschelde werden in 2025 voor het eerst eikapsels van de geaderde stekelhoren gevonden. In 2026 is de geaderde stekelhoren op vier plaatsen in de Westerschelde aangetroffen. Er zijn meerdere levende volwassen slakken en clusters van eikapsels gevonden die al waren uitgekomen. De slakken zijn vooral gevonden bij putten (diepe delen omringd met ondieper water) waar ook een sublitoraal oesterrif aanwezig is. De eikapsels werden op Japanse oesters (*Magallana gigas*) en op een meetframe van Rijkswaterstaat aangetroffen.

De geaderde stekelhoren komt ook in de Noordzee voor. In 2024 werd op een scheepswrak bij Egmond aan Zee een volwassen slak gezien en werden in de twee jaren daarna op hetzelfde wrak clusters met eikapsels gevonden. Voor 2024 werd de geaderde stekelhoren in Nederland zeer incidenteel waargenomen. De eerste waarneming van een levend exemplaar was in 2005 in de Noordzee en in 2020 werd bij de Zandkreek in de Oosterschelde een levende slak gevonden. Daarna zijn er in de Oosterschelde geen slakken of eikapsels meer gevonden.

Figuur: Verspreiding van de geaderde stekelhoren in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl (geraadpleegd op 8 september 2026). De rode stippen betreffen waarnemingen van eikapsels of levende slakken. Een gele stip betreft de vondst van een lege schelp.

Introductie, vestiging en verspreiding in Nederland

De geaderde stekelhoren is waarschijnlijk door de scheepvaart in Nederland geïntroduceerd. Maar kan hier ook door natuurlijke verspreiding vanuit de geïntroduceerde populatie bij de zuidkust van Bretagne gekomen zijn. De soort kan zich daarbij mogelijk tussentijds op tussenliggende scheepswrakken gevestigd hebben.

De geaderde stekelhoren is gevestigd in de Westerschelde en komt ook in de Noordzee voor. De soort kan bij uiteenlopende temperaturen en zoutgehaltes overleven en is erg vruchtbaar. Vanaf 4-5 cm grootte kan een geaderde stekelhoren zich voortplanten. Dit gebeurt als de watertemperatuur hoger is dan 16°C. Naar schatting kan één vrouwtje honderdduizenden eieren leggen per

voortplantingsseizoen. De uitgekomen larven leven bijna drie maanden in het water voordat zij zich als slak op de bodem vestigen. De geaderde stekelhoren kan tien jaar of ouder worden.

De geaderde stekelhoren kan op verschillende manieren verder worden verspreid, zowel via natuurlijke verspreiding als door menselijke activiteiten, zoals schelpdiertransporten, scheepvaart, en waarschijnlijk ook door baggeractiviteiten. Eikapsels worden op schelpen en ander hard substraat afgezet, larven bevinden zich in de waterkolom en volwassen slakken kunnen zich in zand en modder ingraven. De geaderde stekelhoren kan door schelpdiertransporten worden verspreid via clusters met eikapsels die op schelpen zijn afgezet en via (kleine) slakken die zich tussen schelpdieren bevinden. Ook kan de soort door schepen worden verspreid via ballastwater en mogelijk ook via aangroei in zogenaamde 'sea chests'. Omdat volwassen slakken zich in zand en modder ingraven, is het verder aannemelijk dat de soort door baggeractiviteiten en zandsuppletie kan worden verspreid. Ten slotte kan de geaderde stekelhoren zich op natuurlijke wijze verder verspreiden, met name doordat de larven zich in de waterkolom bevinden.

3. Wat kunnen we tegen de geaderde stekelhoren doen?

Vroegtijdige signalering van de geaderde stekelhoren is belangrijk om tijdig maatregelen te kunnen nemen. Er zijn verschillende plekken waar de soort gevonden zou kunnen worden. Slakken of eikapsels kunnen bij het vangen van schelpdieren meekomen of door duikers in het water worden opgemerkt. Ook kunnen slakkenhuizen of schelpen met eikapsels op het strand of de oever aanspoelen. Vondsten kunnen aan land worden gebracht en worden doorgegeven via [Waarneming.nl](https://www.waarneming.nl).

Bij gericht onderzoek naar de aanwezigheid en verspreiding van de geaderde stekelhoren, bijvoorbeeld met wulkenkooien, is het raadzaam om rekening te houden met de actieve periode van volwassen slakken. Zij zijn met name 's nachts of in troebel water en bij hogere temperaturen actief.

Verdere verspreiding via schelpdiertransporten en baggeractiviteiten of zandsuppletie kan worden tegengegaan door in gebieden waar slakken of eikapsels zijn waargenomen geen schelpdieren, bagger of zand te verplaatsen naar plekken waar de geaderde stekelhoren nog niet voorkomt. Verspreiding via de scheepvaart kan worden tegengegaan door ballastwater te behandelen. En door maatregelen te nemen die het ontstaan van aangroei op de scheepshuid en in zogenaamde 'niche areas' tegengaan en aangroei die toch ontstaat regelmatig te verwijderen.

Het is nog onduidelijk met welke methoden de geaderde stekelhoren effectief bestreden kan worden. Dit wordt nog onderzocht. Voorbeelden van mogelijke methoden zijn het wegvangen van slakken met kooien met aas, het met de hand verwijderen van zichtbare exemplaren en eikapsels, en het verwijderen van schelpdieren en ander hard substraat. Dit laatste zorgt ervoor dat er minder voedsel beschikbaar is en de slak zich minder goed kan voortplanten.

Bestrijding in de winter is waarschijnlijk het meest effectief, omdat er dan geen voortplanting is en er geen larven in het water aanwezig zijn. Daarnaast zijn de slakken 's winters waarschijnlijk minder verspreid aanwezig, omdat ze dan het warmere water van diepe plekken opzoeken.

4. Bronnen

- BuRO, 2024. [Advies van BuRO over de mogelijke opkomst van de geaderde stekelhoren](#). 4p.
- Kerckhof F, Vink RJ, Nieweg DC & Post JNJ, 2006. The veined whelk *Rapana venosa* has reached the North Sea. Aquatic Invasions, 1 (1), 35-37. Beschikbaar online: <https://doi.org/10.3391/ai.2006.1.1.8>

- Nieweg DC, Post JNJ & Vink RJ, 2005. *Rapana venosa* (Gastropoda: Muricidae): a new invasive species in the North Sea. DEINSEA, 11, 169-174.
- Stichting ANEMOON, 2024. [Opkomst roofslak doet alarmbellen rinkelen](#). Nature Today, 18 augustus 2024.
- Stichting ANEMOON, 2026. [Soortbeschrijving Geaderde stekelhoren *Rapana venosa* \(Valenciennes, 1846\)](#). Bezocht op 6 augustus 2026.
- Waarneming.nl, 2026. [Geaderde stekelhoren *Rapana venosa* \(Valenciennes, 1846\)](#). Bezocht op 6 augustus 2026.
- Zenetos A. & Galanidi M. (2017) [EU Non-native Species Risk Analysis – Risk Assessment for *Rapana venosa* \(Valenciennes, 1846\)](#). Technical note prepared by IUCN for the European Commission. Versie uit 2019.

Ook is A. Gittenberger (GiMaRIS) geraadpleegd als externe expert.